

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปฏิญานิพนธ์

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ถือเป็นการศึกษาในระดับสูง ซึ่งเป้าหมายมิได้มุ่งหวังให้เป็นเพียงการฝึกทักษะหรือแสวงหาความรู้ทั่วไป เพื่อการประกอบอาชีพ หากการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ในแนวลึก เพื่อการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือ เป็นการต่อยอดทางความรู้ให้เกิดขึ้นในสาขาวิชาต่างๆ จึงถือเป็นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ทั้งผู้เรียนและสังคม ดังนั้นการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงได้กำหนดให้หลักสูตรต่างๆ มีการทำโครงการวิจัยและนำเสนอออกมาในรูปของปฏิญานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ (ขึ้นอยู่กับแต่ละหลักสูตรจะกำหนด) เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในการทำวิจัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และได้นำเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในทางการศึกษาและการพัฒนาสังคมต่อไป

ปฏิญานิพนธ์ จึงเป็นงานวิจัยที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นจากหัวข้อเรื่องที่คุณศึกษาให้ความสนใจ (หรืออาจเรียกว่าปัญหาการวิจัย ซึ่งหัวข้อเรื่องดังกล่าวควรจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยทั่วไปด้วย) เพื่อจะแสวงหาคำตอบตามกระบวนการวิจัยที่คุณศึกษาเลือกใช้ จนกระทั่งผู้ศึกษาได้คำตอบสำหรับหัวข้อดังกล่าวและนำเสนอออกมาในรูปของรายงานการวิจัย โดยปฏิญานิพนธ์หรืองานวิจัยนั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการสอบปฏิญานิพนธ์ และได้รับการยอมรับถึงคุณภาพของงานวิจัย และระดับความรู้ความสามารถของผู้จัดทำปฏิญานิพนธ์ดังกล่าว

ปฏิญานิพนธ์ที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตรของบัณฑิตศึกษานั้นสามารถกระทำได้ทั้งภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (หรือภาษาต่างประเทศตามแต่สาขาจะกำหนดไว้) และผู้วิจัยสามารถเลือกวิธีการวิจัยได้หลากหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับหัวข้อการวิจัย เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของวิธีการที่เลือกใช้ คำนึงถึงสิทธิและจริยธรรมในการทำวิจัยเพื่อมิให้เกิดการละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่นซึ่งอาจมีผลต่อการเผยแพร่ของงานวิจัยนั้นๆ ได้ ผู้วิจัยควรจะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบของปฏิญานิพนธ์ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 และรูปแบบการพิมพ์งานที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 เพื่อให้ปฏิญานิพนธ์มีคุณภาพ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และมีรูปแบบในการจัดพิมพ์ที่เหมาะสมต่อการเผยแพร่ การศึกษาคู่มือการจัดทำปฏิญานิพนธ์อย่างละเอียดรอบคอบก่อนทำปฏิญานิพนธ์จะช่วยให้คุณผู้วิจัยสามารถวางแผนการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ได้เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่ และยังช่วยให้คุณผู้วิจัยไม่เสียเวลาที่จะต้องย้อนกลับมาแก้ไขรูปแบบหรือองค์ประกอบภายหลัง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้วิจัยมักจะเสียเวลาค่อนข้างจำกัด

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างและสังส่ององค์ความรู้ของมนุษย์ แต่กระบวนการดังกล่าวก็อาจมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตทางสังคมของผู้คนจำนวนมากได้ ดังนั้นสิทธิและจริยธรรมในการวิจัยจึงเป็นประเด็น

ที่มีความสำคัญยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักเพื่อป้องกันผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์อันเนื่องจากการวิจัย และคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มการวิจัย ระหว่างดำเนินการวิจัย และหลังจากการวิจัยสิ้นสุดลง และให้ถือเป็นหน้าที่ที่ผู้วิจัยจะต้องระมัดระวัง และรับผิดชอบต่อประเด็นในด้านสิทธิและจริยธรรมในการวิจัย อันได้แก่

1. จริยธรรมในการใช้ประโยชน์จากผลงานของผู้อื่น

การวิจัยเป็นการต่อยอดจากฐานขององค์ความรู้เดิมซึ่งได้พบมาก่อนนั้น ความรู้ดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของแนวคิด ทฤษฎี ข้อเขียน ความคิด และข้อค้นพบจากงานวิจัย เป็นต้น ซึ่งเท่ากับว่าเจ้าของผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นผู้ที่มีคุณูปการทางวิชาการ

การใช้ประโยชน์จากผลงานของผู้อื่นนั้น แม้ว่าผู้วิจัยจะได้เขียนเรียบเรียงขึ้นใหม่ ผู้วิจัยก็ต้องระบุว่าเป็นการเขียนและเรียบเรียงขึ้นมาจากข้อความ คำพูด ความคิด หรือข้อค้นพบ เป็นต้น ของผู้ใด และจะต้องไม่กระทำการใดๆ ที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าผลงานวิชาการของผู้อื่นเป็นผลงานของผู้วิจัย ทั้งจากการไม่อ้างอิงและการอ้างอิงไม่ถูกต้อง

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้ที่ประมวลความรู้ต่างๆ ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยจะต้องไม่ลอกเลียนหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นที่เคยนำเสนอไว้แล้วมาเสนอใหม่ในงานของตน แบบคำต่อคำ บรรทัดต่อบรรทัด หรือหน้าต่อหน้า ในกรณีที่จะต้องคัดลอกก็ต้องใช้การอ้างอิงที่ถูกต้อง เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าคัดลอกจากแหล่งใด

2. จริยธรรมในการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยพึงตระหนักต่อข้อกำหนดทางจริยธรรม อันได้แก่

2.1 สิทธิและความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล

ให้ถือเป็นหน้าที่ที่ผู้วิจัยจะตระหนักในสิทธิที่ผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัยและผลกระทบที่อาจจะได้รับการเข้าร่วมการวิจัย อย่างครบถ้วน ครอบคลุม และตรงไปตรงมา ทั้งนี้โดยที่ผู้วิจัยจะต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่าง

ในกรณีที่เป็นการศึกษาวิจัยที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยที่ไม่สามารถเปิดเผยให้ผู้ถูกศึกษาทราบได้ว่ากำลังถูกศึกษา เนื่องจากจะมีผลต่อความถูกต้องของผลการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องเพิ่มความระมัดระวังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ถูกศึกษา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และจะต้องไม่ดำเนินการวิจัยอันเป็นผลต่อการละเมิด หรือลิดรอน หรือลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 การรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยพึงรักษาข้อมูลการวิจัยไว้เป็นความลับ ไม่ว่าข้อมูลดังกล่าวจะอยู่ในรูปของแบบสอบถาม ภาพ และเสียงให้สัมภาษณ์ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่ผลการวิจัยจะส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล โดยจะต้องมีแนวทางในการป้องกันไม่ให้นำข้อมูลย้อนกลับไปได้ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลของใคร เช่น การใช้นามสมมติ หรือสถานที่สมมติ เป็นต้น หรือการวิเคราะห์ข้อมูลอาจจะอยู่ในระดับที่เป็นการวิเคราะห์

ภาพรวมในระดับของชุมชน สถาบัน หรือหน่วยงานต่าง ๆ

2.3 ความซื่อตรงทางวิชาการของผู้วิจัย

ผู้วิจัยจะต้องมีความซื่อตรงทางวิชาการต่อกระบวนการวิจัย เริ่มตั้งแต่การทบทวนวรรณกรรม การอ้างอิง การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริง โดยจะต้องไม่บิดเบือนเพื่อวัตถุประสงค์แอบแฝงใดๆ

การใช้ประโยชน์จากคู่มือปฏิญญานิพนธ์

คู่มือปฏิญญานิพนธ์นี้ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 บท ได้แก่ แนวทางการจัดทำปฏิญญานิพนธ์ และ ข้อเสนอแนะการพิมพ์ปฏิญญานิพนธ์ โดยเริ่มจากบทที่ 2 กล่าวถึงแนวทางการจัดทำปฏิญญานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบของปฏิญญานิพนธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ส่วนของปก ส่วนของเนื้อหา และส่วนท้าย ซึ่งในส่วนของปกของปฏิญญานิพนธ์ทุกสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษานั้นกำหนดไว้ให้จัดทำเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความเหมาะสมกับการนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน ซึ่งคู่มือเล่มนี้ได้จัดทำตัวอย่างองค์ประกอบของปกไว้ที่ภาคผนวกโดยแยกให้เห็นชัดเจนทั้งที่เป็นปฏิญญานิพนธ์ ระดับดุษฎีบัณฑิต (ภาคผนวก ค.) ปฏิญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต (ภาคผนวก ง.) ปฏิญญานิพนธ์ที่นำเสนอ เป็นภาษาอังกฤษ (ภาคผนวก จ.) และ ตัวอย่างองค์ประกอบของปกสารนิพนธ์ (ภาคผนวก ฉ.) สำหรับส่วนของ เนื้อหาปฏิญญานิพนธ์นั้นจะมีความแตกต่างกันทั้งการจัดลำดับของเนื้อหา การเลือกวิธีการวิจัย การนำเสนอ ผลการวิจัย และการสรุปผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยควรจะได้เลือกศึกษาตามแนวทางของสาขาวิชาที่เรียนและปรึกษากับ กรรมการที่ปรึกษาปฏิญญานิพนธ์เพื่อให้การจัดทำในส่วนของเนื้อหาเหมาะสมกับปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยเลือกไว้ ซึ่งในคู่มือเล่มนี้ได้แนะนำแนวทางการทำปฏิญญานิพนธ์ในสาขาหลักๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ สำหรับบทที่ 3 เป็นการอธิบายข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการพิมพ์ ทั้งในส่วนของการพิมพ์เนื้อหา การอ้างอิงเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ โสตทัศนวัสดุ โดยแยกเป็นการอ้างอิงในสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และการอ้างอิงในสายวิทยาศาสตร์ที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงข้อแนะนำในการใช้ภาษาเพื่อให้เหมาะสมกับการทำปฏิญญานิพนธ์ที่ต้องการความเป็น วิชาการและความถูกต้อง ทั้งนี้ข้อแนะนำต่างๆ ที่ปรากฏในคู่มือเล่มนี้ ผู้ที่ทำสารนิพนธ์สามารถปรับไปใช้กับการ จัดทำสารนิพนธ์ได้ตามความเหมาะสม